EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 31.1.2020
COM(2020) 34 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Výroční zpráva Fondu solidarity Evropské unie za roky 2017 a 2018

OBSAH

1. Úvod 2
2. Žádosti 2
3. Financování 9
4. Uzavřené zásahy 11
5. Závěry 12

1. ÚVOD

Článek 12 nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie (dále jen „nařízení“) stanoví, že Evropskému parlamentu a Radě bude předložena zpráva o činnosti fondu v předcházejícím roce. Vzhledem k tomu, že postup uvolnění prostředků z Fondu solidarity pro všechny katastrofy v roce 2017 byl dokončen až v roce 2018, tato zpráva se výjimečně vztahuje na činnosti fondu v průběhu let 2017 a 2018. Zpráva shrnuje žádosti obdržené v období, za které se podává zpráva, a případy, které byly v tomto období uzavřeny. Komise posoudila všechny žádosti podle kritérií stanovených v nařízení ve znění z roku 2014[1].

V roce 2017 obdržela Komise deset nových žádostí o finanční příspěvek z Fondu solidarity, konkrétně od Francie, Řecka, Lotyšska, Litvy, Polska, Portugalska a Španělska. Kromě toho, a to je nejdůležitější, Itálie revidovala a aktualizovala svou žádost, jež byla původně předložena v roce 2016 v souvislosti se sérií rozsáhlých zemětřesení, která začala v srpnu 2016 a pokračovala až do začátku roku 2017.

Portugalsko, Řecko, Francie a Španělsko požádaly o vyplacení záloh na pět žádostí, z nichž tři mohly být poskytnuty. Komise vyplatila tyto zálohy v celkové výši 6,5 milionu EUR během několika týdnů po obdržení žádostí.

Dvě z obdržených žádostí, a sice ty, které se týkaly povodní v regionu Murcia a požárů v národním parku Doñana ve Španělsku, nesplňovaly podmínky nařízení, a proto nebyly přijaty. Rozhodnutí o ostatních osmi nových žádostech z roku 2017 byla přijata v roce 2018. Komise kromě toho uzavřela šest dřívějších zásahů z Fondu solidarity.

V roce 2018 obdržela Komise čtyři žádosti o pomoc z Fondu solidarity, a to od Bulharska, Kypru, Itálie a Rumunska, z nichž Komise nemohla přijmout žádost Kypru. Žádná ze tří ostatních zemí nepožadovala vyplacení zálohy. V roce 2018 vyplatila Komise celkovou částku ve výši 2,3 milionu EUR Bulharsku. Rozhodnutí o žádostech ostatních dvou zemí obdržených v roce 2018 byla na konci uvedeného roku dosud v jednání.

V příloze I jsou uvedeny prahové hodnoty pro „závažné katastrofy“, které byly v letech 2017 a 2018 uplatněny na uvolnění pomoci z Fondu solidarity. V příloze II je uveden přehled žádostí schválených v letech 2017 a 2018, včetně příslušných finančních informací.

2. ŽÁDOSTI

➢ *V ROCE 2017*

V roce 2017 Komise obdržela deset nových žádostí o finanční příspěvek z Fondu solidarity. Komise obdržela všechny v zákonné lhůtě „nejpozději do dvanácti týdnů od vzniku první škody“ (čl. 4 odst. 1 nařízení). Tři žádosti se týkaly závažných katastrof, šest regionálních katastrof a jedna byla založena na ustanoveních týkajících

[1] Nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie (Úř. věst. L 311, 14.11.2002, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 661/2014 ze dne 15. května 2014 (Úř. věst. L 189, 27.6.2014, s. 143).

se katastrof v „sousedním státě“. Komise přijala v průběhu roku 2018 prováděcí rozhodnutí o poskytnutí finančního příspěvku z Fondu solidarity EU na osm z těchto žádostí.

ITÁLIE – série zemětřesení v roce 2016 a 2017

Jak je uvedeno v předchozí výroční zprávě, v období od srpna 2016 do ledna 2017 byla oblast středních Apenin v Itálii zasažena nejničivější sérií zemětřesení v historii Fondu solidarity. Přímé škody dosáhly souhrnné výše bezprecedentních 21,879 miliardy EUR, což je více než šestinásobek prahové hodnoty pro závažnou katastrofu a představuje zdaleka největší katastrofu od zřízení Fondu solidarity. Maximální možná záloha ve výši 30 milionů EUR byla vyplacena v prosinci 2016 poté, co Komise dne 16. listopadu 2016 obdržela první žádost Itálie.

V souvislosti se sérií vážných následných otřesů, které probíhaly do ledna 2017, musela Itálie svou první žádost několikrát aktualizovat, přičemž poslední revidovanou žádost obdržela Komise dne 25. května 2017.

Na základě zavedené metody pro stanovení výše pomoci z Fondu solidarity (tj. 2,5 % celkové škody za část škody do „prahové hodnoty pro závažné katastrofy“, plus 6 % za část škody přesahující prahovou hodnotu) byla Itálie oprávněna obdržet částku ve výši 1 196 797 579 EUR, tj. téměř 1,2 miliardy EUR. Tato částka představující zdaleka největší částku pomoci doposud vyplacenou v rámci Fondu solidarity přesáhla dvojnásobek maximálního ročního přídělu, který měl fond k dispozici.

Naštěstí nebyl vyčerpán celý příděl prostředků na rok 2016 (platby v roce 2016 byly provedeny z prostředků převedených z roku 2015). Příděl na rok 2016 byl proto převeden do roku 2017. Kromě toho Komise navrhla, aby bylo poprvé použito ustanovení čl. 10 odst. 2 nařízení o víceletém finančním rámci, které za výjimečných okolností umožňuje použít k pokrytí mezery příděl na následující rok (2018).

FRANCIE – hurikány Irma a Maria na ostrovech Svatý Martin a Guadeloupe

Ve dnech 5. a 6. září 2017 se Karibikem prohnal nebývale silný hurikán páté kategorie pojmenovaný Irma, který usmrtil a zranil velký počet lidí a zanechal po sobě zkázu. Oko hurikánu Irma se přehnalo přes ostrov Svatý Martin / Sint Maarten průměrnou rychlostí 290–295 km/h a zničilo více než 90 % ostrova. Pouhé dva týdny poté, ve dnech 18. a 19. září 2017, se přes Karibik přehnal další hurikán páté kategorie pojmenovaný Maria, který se zformoval za stejných meteorologických a klimatických podmínek jako Irma, a opět způsobil závažné škody na ostrovech Svatý Martin, Guadeloupe a části Martiniku.

Francie požádala o finanční příspěvek z Fondu solidarity dne 27. listopadu 2017, tedy v rámci lhůty dvanácti týdnů.

Francouzské orgány odhadly celkové přímé škody způsobené touto katastrofou na 1 956,241 milionu EUR. Žádost byla předložena na základě kritérií pro „regionální přírodní katastrofu“ podle čl. 2 odst. 3 nařízení. Žádost se týkala jediného regionu na úrovni NUTS 2, do kterého patří Svatý Martin a Guadeloupe. Jelikož se jedná o nejvzdálenější region ve smyslu článku 349 Smlouvy o fungování Evropské unie, použije se na škodu nižší prahová hodnota ve výši 1 % HDP regionu. Ačkoli nahlášené přímé škody nenaplnily znaky závažné katastrofy, představovaly 21,9 % hrubého domácího produktu (HDP) daného regionu a výrazně přesáhly prahovou

hodnotu 1 %, která podle nařízení platí pro nejvzdálenější regiony. Žádost Francie tudíž splňuje podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity.

Dne 12. prosince 2017 Komise Francii vyplatila zálohu ve výši 4 890 603 EUR, což představuje 10 % předpokládané částky finančního příspěvku z Fondu solidarity ve výši 48 906 025 EUR.

ŘECKO

Zemětřesení na ostrově Lesbos v roce 2017

Dne 12. června 2017 postihlo ostrov Lesbos v regionu Severní Egeis zemětřesení o síle 6,3 stupně Richterovy stupnice. Řada následných otřesů způsobila škody na soukromých obydlích, podnicích a místní infrastruktuře.

Řecko požádalo o finanční příspěvek z Fondu solidarity dne 1. září 2017.

Řecké orgány odhadly celkové přímé škody na 54,365 milionu EUR. Žádost byla předložena na základě kritérií pro „regionální přírodní katastrofu“ podle čl. 2 odst. 3 nařízení, který definuje „regionální přírodní katastrofu“ jako jakoukoli přírodní katastrofu, jež má v regionu na úrovni NUTS 2 některého způsobilého státu za následek přímé škody přesahující 1,5 % HDP daného regionu. Škody způsobené na ostrově Lesbos představovaly 2,14 % HDP dotčeného regionu Severní Egeis na úrovni NUTS 2, a přesáhly tedy prahovou hodnotu ve výši 1,5 % HDP stanovenou v nařízení. Žádost Řecka tudíž splnila podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity.

Dne 9. listopadu 2017 Komise Řecku vyplatila zálohu ve výši 135 912 EUR, což představuje 10 % předpokládané výše finančního příspěvku z Fondu solidarity ve výši 1 359 119 EUR.

Zemětřesení na ostrově Kos v roce 2017

Dne 20. července 2017 zasáhlo region Jižní Egeis mezi Bodrumem (Turecko) a ostrovem Kos (Řecko) zemětřesení o síle 6,6 stupně Richterovy stupnice, po němž následovala řada následných otřesů. Vzniklé škody postihly především veřejnou infrastrukturu a majetek, jakož i významná místa kulturního dědictví.

Řecko požádalo o příspěvek z Fondu solidarity dne 11. října 2017, tedy v rámci lhůty dvanácti týdnů.

Řecké orgány odhadly celkové přímé škody způsobené touto katastrofou na 101,432 milionu EUR. Žádost byla předložena na základě ustanovení o „regionálních katastrofách“ podle čl. 2 odst. 3 nařízení. Škody způsobené zemětřesením na ostrově Kos představovaly 1,8 % HDP příslušného regionu Jižní Egeis na úrovni NUTS 2, a přesáhly tedy prahovou hodnotu 1,5 % stanovenou v nařízení. Žádost Řecka tudíž splnila podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity ve výši 2 535 796 EUR. Přestože Řecko požádalo o vyplacení zálohy, nebylo možné ji vyplatit z důvodu počáteční nejistoty ohledně způsobilosti žádosti.

LOTYŠSKO – povodně v roce 2017

Během léta a podzimu roku 2017 postihlo Lotyšsko dlouhotrvající období silných dešťů, což vedlo k nasycení půdy a následným povodním v celé zemi, zejména v regionu Latgale a v okolních oblastech. V důsledku toho byly zničeny plodiny a

došlo k rozsáhlým škodám na vodních tocích, odvodňovacím systému, připojených zařízeních na úpravu vody, jakož i silniční a železniční infrastruktuře.

Lotyšské orgány požádaly o příspěvek z Fondu solidarity dne 14. listopadu 2017, tedy ve lhůtě dvanácti týdnů od zaznamenání prvních škod dne 24. srpna 2017.

Lotyšské orgány odhadly celkové přímé škody způsobené povodněmi na 380,524 milionu EUR. Tato částka překročila prahovou hodnotu pro uvolnění prostředků z Fondu solidarity v případě „závažné katastrofy" platnou pro Lotyšsko v roce 2017 ve výši 145,740 milionu EUR (tj. 0,6 % hrubého národního důchodu Lotyšska). Vzhledem k tomu, že celkové odhadované přímé škody překročily uvedenou prahovou hodnotu, naplňuje předmětná katastrofa znaky „závažné přírodní katastrofy" dle definice v nařízení. Žádost Lotyšska tudíž splnila podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity ve výši 17 730 519 EUR. Lotyšsko nepožadovalo vyplacení zálohy.

LITVA – povodně v roce 2017

Během konce léta a podzimu 2017 postihly Litvu vytrvalé deště, které vedly k tomu, že plně nasycená půda již nebyla schopna absorbovat přebytečnou vodu. To mělo za následek povodně, které způsobily škody především na síťové infrastruktuře a v odvětví zemědělství.

Litevské orgány požádaly o příspěvek z Fondu solidarity dne 22. prosince 2017, tedy ve lhůtě dvanácti týdnů od zaznamenání prvních škod dne 4. října.

Litevské orgány odhadly celkové přímé škody způsobené povodněmi na 407,366 milionu EUR. Tato částka přesáhla prahovou hodnotu pro uvolnění prostředků z Fondu solidarity v případě „závažné katastrofy" platnou pro Litvu v roce 2017 ve výši 214,944 milionu EUR (tj. 0,6 % hrubého národního důchodu Litvy). Vzhledem k tomu, že celkové odhadované přímé škody uvedenou prahovou hodnotu překračují, naplňuje předmětná katastrofa znaky „závažné přírodní katastrofy", a tudíž splňuje podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity ve výši 16 918 941 EUR. Litva nepožadovala vyplacení zálohy.

POLSKO – bouře v roce 2017

Mezi 9. a 12. srpnem 2017 byly části Polska postiženy mimořádně prudkými bouřemi a přívalovými dešti, které způsobily rozsáhlé škody na soukromých a obecních lesích, veřejné infrastruktuře a dalším majetku.

Polsko požádalo o příspěvek z Fondu solidarity dne 25. října 2017, tedy ve lhůtě dvanácti týdnů od zaznamenání prvních škod.

Polské orgány odhadují celkové přímé škody způsobené touto katastrofou na 491,170 milionu EUR. Žádost byla předložena na základě ustanovení o „regionálních katastrofách" podle čl. 2 odst. 3 nařízení. Škody způsobené bouří představují 2,04 % váženého průměru HDP[2] dotčených tří regionů, totiž Kujavsko-pomořského vojvodství, Pomořského vojvodství a Velkopolského vojvodství, a přesáhly tedy prahovou hodnotu 1,5 % stanovenou v nařízení. Žádost Polska tudíž splnila podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity ve výši 12 279 244 EUR. Polsko nepožadovalo vyplacení zálohy.

[2] Vážený průměr HDP dotčených regionů na základě údajů z roku 2014 činí 24,089 milionu EUR.

PORTUGALSKO – lesní požáry v roce 2017

Od června do října 2017 čelilo Portugalsko několika vlnám rozsáhlých lesních požárů vyvolaných vedry, silným větrem a extrémně nízkou vlhkostí. Tyto požáry postihly především regiony středního a severního Portugalska, kde zničily základní veřejnou infrastrukturu, veřejné budovy, soukromá obydlí a podniky a znehodnotily zemědělskou a zalesněnou půdu.

První vlna požárů vypukla v regionu Centro (Střed) 17. června 2017. Portugalsko dne 17. července 2017, tedy velmi rychle a s velkou rezervou před uplynutím lhůty dvanácti týdnů pro podávání žádostí, předložilo první žádost o příspěvek z Fondu solidarity. V období od července do října však ničivé požáry propukly nanovo. S ohledem na tyto události Portugalsko svou žádost aktualizovalo 13. října 2017 a poté znovu 14. prosince 2017. Rovněž pozměnilo odhad souhrnné výše škod, jež požáry od června do října 2017 způsobily.

Portugalské orgány ve své konečné žádosti odhadly celkové přímé škody způsobené požáry v období od června do října na 1 457,966 milionu EUR. Žádost byla předložena s odvoláním na „závažnou přírodní katastrofu“ podle čl. 2 odst. 2 nařízení. Výše škod představovala 0,832 % HND Portugalska, a tudíž překročila prahovou hodnotu pro uvolnění prostředků z Fondu solidarity v případě závažné katastrofy platnou v roce 2017 ve výši 1 051,566 milionu EUR (tj. 0,6 % HND Portugalska). Tato katastrofa tudíž naplnila znaky „závažné přírodní katastrofy“.

Dne 29. listopadu 2017 Komise Portugalsku vyplatila zálohu ve výši 1 494 331 EUR, a to na základě škody uvedené v dřívější žádosti. Konečný finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 50 673 132 EUR.

ŠPANĚLSKO

Lesní požáry v Galicii v roce 2017

Na severozápadě Španělska v regionu Galicie propukly v období od 10. do 17. října 2017 rozsáhlé lesní požáry. Příčinou požárů byly stejné meteorologické podmínky jako v Portugalsku, tj. vedra, vítr a extrémně nízká vlhkost. Požáry značně poničily základní veřejnou infrastrukturu, soukromá obydlí, podniky a zalesněnou půdu.

Španělsko požádalo o příspěvek z Fondu solidarity dne 22. prosince 2017, tedy ve lhůtě dvanácti týdnů od zaznamenání prvních škod dne 10. října 2017.

Španělské orgány odhadly celkové přímé škody způsobené touto katastrofou na 129,147 milionu EUR. Tato částka byla výrazně pod prahovou hodnotou pro závažnou katastrofu, která v případě Španělska v roce 2017 činila 3 378,5 milionu EUR (tj. tři miliardy EUR v cenách roku 2011). Byla rovněž pod prahovou hodnotou pro regionální katastrofu, která činí 1,5 % HDP daného regionu, což je v případě Galicie 808 milionů EUR. Katastrofa tak nenaplnila znaky „závažné přírodní katastrofy“ ani „regionální přírodní katastrofy“, jak je definuje nařízení. Španělsko však bylo postiženo kvůli stejným meteorologickým podmínkám, které způsobily závažnou katastrofu v Portugalsku. Španělské orgány proto podaly žádost s odkazem na „ustanovení o sousedním státě“ podle čl. 2 odst. 4 nařízení, v kterém se stanoví, že způsobilý stát postižený stejnou katastrofou, jaká byla v sousedním způsobilém státě označena za závažnou katastrofu, může rovněž čerpat pomoc z Fondu solidarity. Žádost Španělska tudíž splnila podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity ve výši 3 228 675 EUR.

Požáry v rezervaci Doñana v roce 2017

Od počátku roku 2017 postihlo rozsáhlé části jižního Španělska velké sucho.

To vedlo dne 24. června 2017 k vypuknutí požáru v přírodní rezervaci Doñana, který trval do 8. července 2017. Požár zničil více než 10 000 hektarů ekologicky citlivých a cenných lesů, včetně centra národního parku Doñana, který se vyznačuje velkou rozmanitostí ekosystémů a je útočištěm volně žijících živočichů včetně mnoha stěhovavých ptáků a ohrožených druhů. Jedná se o areál světového dědictví UNESCO. Katastrofa tudíž také ohrozila hlavní pilíře místního hospodářství založeného na zemědělství, lesnictví a cestovním ruchu.

Dne 15. září 2017 předložilo Španělsko v rámci lhůty dvanácti týdnů ode dne vzniku první škody způsobené požáry žádost o pomoc z Fondu solidarity.

Španělsko ve své žádosti uvedlo, že celkové přímé škody způsobené katastrofou dosáhly výše 117,897 milionu EUR. Žádost byla předložena na základě kritérií pro „regionální katastrofy“ stanovených v čl. 2 odst. 3 nařízení. Španělská žádost se týkala jediného regionu na úrovni NUTS 2, konkrétně Andalusie. Oznámené přímé škody však představovaly méně než 0,1 % HDP dotčeného regionu (139 099 milionů EUR), a byly tak výrazně pod prahovou hodnotou 1,5 % stanovenou v čl. 2 odst. 3 nařízení.

Žádost předložená Španělskem proto nesplnila nejzásadnější podmínku pro uvolnění prostředků z Fondu solidarity, a nebyla tudíž způsobilá k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity.

Povodně v regionu Murcia v roce 2017

V prosinci 2016 postihly některé jižní části Španělska silné srážky vedoucí k povodním. Katastrofa způsobila škody na infrastruktuře veřejných sítí a majetku, soukromých obydlích, podnicích, škody v zemědělství a lesnictví a škody na životním prostředí.

Dne 3. března 2017 předložilo Španělsko Komisi v rámci lhůty dvanácti týdnů ode dne vzniku první škody způsobené katastrofou žádost o pomoc z Fondu solidarity, která je však omezena na region Murcia.

Španělsko ve své žádosti uvedlo, že celkové přímé škody způsobené katastrofou dosáhly výše 214,569 milionu EUR. Žádost byla předložena na základě kritérií pro „regionální katastrofy“ stanovených v čl. 2 odst. 3 nařízení. Oznámené přímé škody představovaly 0,8 % HDP regionu (26 808 milionů EUR), a byly tak výrazně pod prahovou hodnotou 1,5 % podle čl. 2 odst. 3 nařízení.

Žádost předložená Španělskem proto nesplnila nejzásadnější podmínku pro uvolnění prostředků z Fondu solidarity, a nebyla tudíž způsobilá k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity.

➢ *V ROCE 2018*

V průběhu roku 2018 obdržela Komise čtyři nové žádosti, z nichž tři se týkaly regionálních katastrof a jedna závažné katastrofy. Komise přijala prováděcí rozhodnutí o poskytnutí finančního příspěvku z Fondu solidarity na dvě z těchto žádostí v průběhu roku 2018 a jednu zamítla. Posouzení čtvrté žádosti obdržené na konci prosince bylo dokončeno v roce 2019.

BULHARSKO

Na konci října 2017 nastaly v jihovýchodní části Bulharska nezvykle intenzivní dešťové srážky a prudké bouře, které způsobily poškození mostů, odvodňovacích kanálů a zadržovacích zdí, jakož i základní infrastruktury.

Bulharsko podalo žádost o pomoc z Fondu solidarity dne 11. ledna 2018, tedy ve lhůtě dvanácti týdnů ode dne vzniku první škody dne 25. října 2017. Bulharské orgány odhadly celkové přímé škody v důsledku této katastrofy na 90,329 milionu EUR. Žádost byla předložena na základě ustanovení o „regionálních katastrofách" podle čl. 2 odst. 3 nařízení. Škody způsobené povodněmi v Burgasu představovaly 1,6 % HDP příslušného regionu na úrovni NUTS 2 Jugoiztočen, a přesáhly tedy prahovou hodnotu 1,5 % stanovenou v nařízení.

Žádost Bulharska tudíž splnila podmínky k poskytnutí příspěvku z Fondu solidarity ve výši 2 258 225 EUR. Přestože Bulharsko požádalo o vyplacení zálohy, nebylo možné ji vyplatit z důvodu počáteční nejistoty ohledně způsobilosti žádosti.

KYPR

Kypr se od září 2016 potýkal s velmi nízkými srážkami a extrémně vysokými teplotami, což vedlo k suchu a neúrodě, nedostatku vody v zemědělství a pro obyvatelstvo a problémům v systémech zásobování vodou. Kyperské orgány se následně v srpnu 2018 rozhodly podat žádost o finanční pomoc z Fondu solidarity.

Kypr ve své žádosti uplatňoval celkové přímé škody způsobené suchem ve výši 117,601 milionu EUR, z toho 26,892 milionu EUR souviselo se škodami v zemědělství. Zbývajících 90,709 milionu EUR z uplatňovaných škod se týkalo škod souvisejících s vodohospodářským odvětvím.

Částka uplatňovaných škod překročila prahovou hodnotu pro uvolnění prostředků z Fondu solidarity v případě „závažné katastrofy" platnou pro Kypr v roce 2018 (107,031 milionu EUR, tj. 0,6 % hrubého národního důchodu). Část „škody" představující odhadované budoucí náklady, tj. náklady ve výši přibližně 46 milionů EUR na odsolování vody, které měly vzniknout po datu předložení žádosti do konce roku 2019, však nemohla být uznána jako součást celkových přímých škod podle podmínek nařízení. Celková výše uznaných přímých škod tak značně klesla pod prahovou hodnotu pro uvolnění prostředků z Fondu solidarity.

Kypr ve své žádosti rovněž požádal o vyplacení zálohy. Jelikož však předběžné posouzení ukázalo, že způsobilá celková přímá škoda nedosáhla příslušné prahové hodnoty, záloha nemohla být vyplacena.

Komise dospěla k závěru, že sucho na Kypru nesplňuje podmínky pro uvolnění prostředků z FSEU stanovené v nařízení, a proto nezakládá nárok na poskytnutí finančního příspěvku z fondu. Žádost tedy nebyla přijata.

RUMUNSKO

Od poloviny června do začátku srpna 2018 byl region Severovýchod v Rumunsku postižen opakovanými silnými dešti a následnými rozsáhlými povodněmi, které způsobily významné škody na infrastruktuře a domácnostech, jakož i v zemědělství.

Dne 7. září 2018 požádalo Rumunsko v rámci lhůty dvanácti týdnů ode dne vzniku první škody o příspěvek z Fondu solidarity.

Škoda vykázaná v této první žádosti byla značně nižší než požadovaná prahová hodnota ve výši 1,5 % HDP uvedeného regionu (tj. v případě regionu Severovýchod 237,96 milionu EUR). Dne 9. října 2018 rumunské orgány předložily, jak již bylo předtím oznámeno Komisi, revidovanou žádost s uvedením celkové přímé škody, která nyní dosahovala výše 327,692 milionu EUR. Tato částka představovala 2,07 % HDP uvedeného regionu, a překročila tak prahovou hodnotu. Analýza revidované žádosti Rumunska, kterou provedla Komise, přesto odhalila řadu nesrovnalostí. Komise proto požádala rumunské orgány o objasnění, které jí tyto poskytly dne 14. prosince 2018.

Na konci roku 2018 bylo rozhodnutí o této žádosti stále ještě projednáváno, a bude oznámeno ve výroční zprávě o Fondu solidarity za rok 2019. Rumunsko nepožadovalo vyplacení zálohy.

ITÁLIE

V říjnu a na začátku listopadu 2018 byla většina italských regionů od alpských oblastí na severu až po Sicílii sužována opakovanými přívaly silných dešťů a nápory silných větrů, které vedly k povodním a sesuvům půdy, což mělo za následek nejničivější podzimní sezónu v nedávné historii s velkým počtem obětí a rozsáhlými hmotnými škodami.

Itálie požádala o finanční příspěvek z Fondu solidarity dne 20. prosince 2018, tedy ve lhůtě dvanácti týdnů od zaznamenání prvních škod.

Na konci roku 2018 bylo rozhodnutí o této žádosti stále ještě projednáváno a bude oznámeno ve výroční zprávě o Fondu solidarity za rok 2019. Itálie nepožadovala vyplacení zálohy.

3. FINANCOVÁNÍ

Během období, za které se podává zpráva, schválily Evropský parlament a Rada v souladu s návrhem Komise deset finančních příspěvků z Fondu solidarity. Komise předložila návrhy na uvolnění prostředků z Fondu solidarity ve čtyřech skupinách:

- **Návrh opravného rozpočtu 4/2017** se vztahoval výhradně na pomoc z Fondu solidarity Itálii v souvislosti se zemětřeseními v roce 2016 a 2017. Byl přijat dne 13. září 2017, přičemž byla uvolněna částka 1 196 797 579 EUR. Jelikož v roce 2016 již byla vyplacena záloha ve výši 30 milionů EUR, byl dne 6. listopadu 2017 v návaznosti na přijetí prováděcího rozhodnutí Komise o poskytnutí pomoci Itálii vyplacen zůstatek ve výši 1 166 797 579 EUR.

- **Návrh opravného rozpočtu 1/2018** byl přijat dne 30. května 2018 a pokrýval pomoc Francii, Portugalsku, Španělsku a Řecku (Lesbos) v celkové výši 104 166 951 EUR.

- **Návrh opravného rozpočtu 4/2018** byl přijat dne 31. května 2018 a pokrýval pomoc Řecku (Kos), Polsku, Litvě a Bulharsku v celkové výši 33 992 206 EUR.

- Navrhovaná **pomoc Lotyšsku** nebyla doprovázena návrhem opravného rozpočtu, neboť potřebné prostředky byly pokryty z částky, která byla uvolněna dříve v rámci rozpočtu na rok 2018 pro zálohové platby. Rozpočtový orgán schválil uvolnění prostředků ve výši 17 730 519 EUR dne 14. listopadu 2018.

Určení jednotlivých částek pomoci, které Komise navrhla, se řídilo metodou zavedenou v roce 2002 a použitou ve všech případech od té doby. Tato metoda je založena na celkových přímých škodách způsobených katastrofou v poměru k relativnímu bohatství postiženého státu, což se promítá do prahové hodnoty pro závažnou katastrofu (viz příloha 1).

V případě závažných katastrof se proto uplatňuje progresivní systém ve dvou krocích, kdy stát obdrží nižší sazbu pomoci ve výši 2,5 % z celkového objemu přímých škod pod prahovou hodnotou a vyšší podíl pomoci ve výši 6 % za část škody přesahující prahovou hodnotu. Tyto dvě částky se sčítají. Na regionální katastrofy a na katastrofy podle ustanovení o „sousedním státě“ připadá 2,5 % celkových přímých škod.

Poté, co Parlament a Rada schválily uvolnění prostředků a poskytly potřebné rozpočtové prostředky, které byly k dispozici v rozpočtu EU, přijala Komise prováděcí rozhodnutí o přidělení pomoci jednotlivým státům, po nichž následovala platba v plné výši. V případech, kdy byla vyplacena záloha, byl doplacen pouze zůstatek celého příspěvku.

Prováděcí rozhodnutí ve svých přílohách určilo orgány, které jmenují přijímající státy pro provádění příspěvku z Fondu solidarity, nezávislý orgán odpovědný za audit a kontrolu a obecný popis zamýšleného použití finančních prostředků.

Pomoc z Fondu solidarity schválená v roce 2017 a 2018

Přijímající stát	**Katastrofa**	**Kategorie**	**Záloha**	**Výše podpory** (v EUR)
Itálie	Zemětřesení v Apeninách v roce 2016 a 2017	Závažná	Ano (2016)	1 196 797 579
Francie	Hurikány Irma a Maria na ostrovech Saint Martin a Guadeloupe	Regionální	Ano	48 906 025
Řecko	Zemětřesení na ostrově Lesbos v roce 2017	Regionální	Ano	1 359 119
Řecko	Zemětřesení na ostrově Kos v roce 2017	Regionální	Ne	2 535 796
Lotyšsko	Povodně v roce 2017	Závažná	Ne*	17 730 519
Litva	Povodně v roce 2017	Závažná	Ne*	16 918 941
Polsko	Bouře v roce 2017	Regionální	Ne*	12 279 244
Portugalsko	Lesní požáry v roce 2017	Závažná	Ano	50 673 132
Španělsko	Lesní požáry v Galicii v roce 2017	Sousední	Ne	3 228 675
Bulharsko	Povodně v Burgasu v roce 2017	Regionální	Ne	2 258 225
CELKEM				**1 352 687 255**

* nebyla požadována

4. UZAVŘENÉ ZÁSAHY

V roce 2017 uzavřela Komise pět zásahů z Fondu solidarity a v roce 2018 dva. Ustanovení čl. 8 odst. 2 nařízení stanoví, že do osmnácti měsíců ode dne výplaty finančního příspěvku předloží přijímající stát zprávu o použití finančního příspěvku („zpráva o provádění“) s prohlášením odůvodňujícím výdaje („zdůvodnění oprávněnosti“).

- ***UZAVŘENÉ ZÁSAHY V ROCE 2017***

Rumunsko, povodně v roce 2008: finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 11 785 377 EUR. Rumunsko předložilo zprávu o provádění a zdůvodnění oprávněnosti v dubnu 2012. Na základě informací poskytnutých rumunskými orgány ve zprávě o provádění dosáhl celkový příspěvek z Fondu solidarity, který měly k dispozici, výše 13 537 590,96 EUR (včetně 1 752 213,96 EUR zisku z úroků a rozdílů ve směnných kurzech) a byl plně využit na operace Fondu solidarity.

Rumunsko, povodně v roce 2010: finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 24 967 741 EUR. Zpráva o provádění a zdůvodnění oprávněnosti byly předloženy v únoru 2013. Rumunsko vykázalo kromě nezpůsobilých výdajů ve výši 1 229 401,86 EUR částku nevyužitých prostředků ve výši 916 334,47 EUR. Částku, která měla být navrácena, obdržela Komise dne 27. července 2017.

Rumunsko, sucho a požáry v roce 2012: finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 2 475 689 EUR. V březnu 2015 rumunské orgány formálně požádaly o prodloužení prováděcího období, které bylo poskytnuto. O rok později Rumunsko předložilo

zprávu o provádění (závěrečnou zprávu a zdůvodnění oprávněnosti). Rumunské orgány uvedly, že celková částka nemohla být plně využita, jak bylo původně plánováno, a že částka 2 247 413,72 EUR zůstala nevyužita. Částka byla získána zpět a Komise ji obdržela dne 27. července 2017.

Slovinsko, povodně v roce 2012: finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 14 081 355 EUR. Zpráva o provádění a zdůvodnění oprávněnosti byly předloženy v červenci 2015 (po uděleném prodloužení v délce dvou měsíců). Na základě informací poskytnutých Slovinskem činily způsobilé výdaje 15 416 839 EUR, což je více než příspěvek z Fondu solidarity ve výši 14 081 355 EUR. Zdůvodnění oprávněnosti bylo přijato a spis uzavřen.

Německo, povodně v roce 2013: finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 360 453 575 EUR. Zpráva o provádění a zdůvodnění oprávněnosti byly předloženy v březnu 2016. Německo oznámilo, že způsobilé výdaje ve výši 391 415 389,57 EUR byly vyšší než příspěvek z Fondu solidarity ve výši 360 453 575 EUR. Po vyjasnění řady otázek týkajících se zdůvodnění oprávněnosti byl spis uzavřen.

- ***UZAVŘENÉ ZÁSAHY V ROCE 2018***

Francie, bouře Xynthia v roce 2010: finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 35 635 750 EUR. Zpráva o provádění a zdůvodnění oprávněnosti byly předloženy v říjnu 2012. Na základě informací poskytnutých Francií činily způsobilé výdaje 35 619 808,48 EUR, což je méně než příspěvek z Fondu solidarity. Částku, která měla být navrácena, obdržela Komise dne 15. listopadu 2018 a spis byl uzavřen.

Polsko, povodně v roce 2010: finanční příspěvek z Fondu solidarity činil 105 567 155 EUR. Zpráva o provádění a zdůvodnění oprávněnosti byly předloženy v lednu 2013. Na základě informací poskytnutých Polskem činily způsobilé výdaje 110 599 250,11 EUR, což je více než příspěvek z Fondu solidarity. Rozdíl ve výši 5 032 095,11 EUR mezi vynaloženými výdaji a obdrženou částkou byl výsledkem kurzových zisků. Malá částka ve výši 253,31 EUR však zůstala nevyužita a musela být získána zpět. Po obdržení platby dne 27. dubna 2018 byl spis uzavřen.

5. ZÁVĚRY

Roky 2017 a 2018 opět ukázaly nepředvídatelnost počtu, povahy a závažnosti přírodních katastrof. Zatímco celkově tvoří přibližně dvě třetiny všech žádostí o prostředky z Fondu solidarity katastrofy způsobené povodněmi, období, o němž se podává zpráva, se vyznačovalo silnými bouřemi, lesními požáry a zemětřeseními.

Zejména jedna z těchto událostí byla mimořádná, a sice katastrofa, k níž došlo v důsledku zemětřesení ve středních Apeninách, jelikož její rozsah zdaleka přesáhl vše, k čemu doposud v rámci Fondu solidarity došlo, pokud jde o škody i uvolněnou pomoc. Zatímco ve většině let nejsou rozpočtové prostředky fondu plně využity v maximální výši, v tomto případě požadovaná částka přesahovala dva plné roční příděly. To se podařilo úspěšně zvládnout díky flexibilitě stanovené ve víceletém finančním rámci, která umožňuje převést nevyužité prostředky o jeden rok do dalšího období, a díky možnosti stanovené v nařízení – a využité poprvé – předsunout část přídělu na následující rok. Ukázalo se, že oba tyto faktory jsou pro úspěšné řízení Fondu solidarity důležité.

Zajímavé je, že ne všechny členské státy požádaly o vyplacení zálohy. Komise si sice není vědoma důvodů, které k tomu v jednotlivých případech vedly, je ale možné, že

to bylo z důvodu nízkých očekávaných částek. Příspěvky z Fondu solidarity jsou v mnoha případech nižší než deset milionů EUR, takže 10% záloha by činila pouze několik set tisíc EUR. Naproti tomu některé žádosti neprokázaly po předběžném posouzení nezbytný stupeň věrohodnosti k tomu, aby bylo možné požadovanou zálohu schválit.

V neposlední řadě se ukázalo, že ačkoli bylo v revizi nařízení v roce 2014 do oblasti jeho působnosti výslovně zahrnuto období sucha, je posuzování období sucha nadále obtížné. Na jedné straně není podle všeho oproti původním očekáváním tak snadné jasně stanovit datum prvního veřejného opatření proti účinkům sucha, což je ovšem nezbytné pro znalost lhůty k podání žádosti. Na druhé straně lze škodu způsobenou suchem, zejména v zemědělství, často stanovit až mnoho měsíců po lhůtě k podání žádosti, což žadatelům brání v tom, aby včas poskytli nezbytné informace.